

Justitiedepartementet
Enheten för lagstiftning om allmän ordning
och säkerhet och samhällets krisberedskap

Yttrande över promemorian Tillstånd till offentlig danstillställning (Ds 2018:20)

Sammanfattningsvis anser Åklagarmyndigheten att fördelarna med att helt avskaffa tillståndsplikten för offentliga danstillställningar som inte anordnas på offentlig plats eller att ändra tillståndskravet på sätt som föreslagits inte väger över de nackdelar en sådan ordning skulle innebära för ordningen och säkerheten vid offentliga danstillställningar. Åklagarmyndigheten avstyrker därför utredningens förslag.

Utredningens förslag om ett förändrat tillståndskrav

I promemorian lämnas en förtjänstfull genomgång av för- och nackdelar med nuvarande tillståndskrav samt en redogörelse för varför lagen om skydd mot olyckor och alkohollagen inte utan omarbetning kan ersätta ordningslagen.

Åklagarmyndigheten delar utredningens uppfattning att tillstånd enligt ordningslagen krävs för offentliga danstillställningar för att möjliggöra för polisen att upprätthålla den ordning och säkerhet som restaurangbesökare och allmänheten efterfrågar och som samhället ytterst är ansvarigt för. Åklagarmyndigheten avstyrker mot denna bakgrund utredningens alternativa förslag, att helt avskaffa tillståndskravet för offentliga danstillställningar som inte anordnas på offentlig plats. Som utredningen anför bygger argumenten för att avskaffa tillståndskravet på missuppfattningar, bl.a. att en ålderdomlig moral styr kravet på tillstånd, att ansökningsavgiften är för hög liksom att den skriftliga ansökan utgör en tidskrävande och onödig process. Vidare delar Åklagarmyndigheten utredningens bedömning att dagens absoluta tillståndskrav för offentliga danstillställningar på offentlig plats ska behållas.

Nuvarande tillståndskrav har enligt Åklagarmyndigheten följande fördelar.

- Det tillgodoser ordnings- och säkerhetsfrågorna.
- Det är ett effektivt verktyg för att förmå arrangören att ta sitt ansvar i dessa frågor.
- Det ger polisen möjlighet att ”sätta kraft bakom orden”.
- Det bidrar till effektivare resursanvändning för Polismyndigheten genom att planeringen av den operativa verksamheten underlättas.
- Det berör inte dans som uppstår spontant utan att det varit syftet med arrangemanget. Spontandans faller utanför begreppet offentlig danstillställning.

Utredningen föreslår i första hand ett förändrat tillståndskrav. Enligt förslaget ska tillstånd för offentlig danstillställning krävas om det finns risk för att ordningen störs eller säkerheten äventyras. Det är arrangören som ska riskbedöma sin verksamhet utifrån kriterierna tillställningens natur, det väntade deltagarantalet samt tiden och platsen för tillställningen.

Även om det finns danstillställningar som inte utgör någon risk för ordningsstörningar eller säkerhetsproblem vill Åklagarmyndigheten framhålla faran med att låta arrangörerna av danstillställningar själva avgöra om de omfattas av tillståndsplikten eller inte. De gränsdragningsproblem och gråzoner som enligt utredningen kan förväntas uppstå kommer att innebära betydande osäkerhet om rättsläget för arrangörerna samt därmed riskera att leda till att danstillställningar som innebär stora risker för säkerheten hamnar utanför den kontroll som tillståndskravet innebär. Ytterligare en effekt av förslaget kan bli ett utökat behov för polisen att på eget initiativ utöva tillsyn.

Sammanfattningsvis har enligt Åklagarmyndigheten inte framkommit tillräckligt starka skäl att genomföra de föreslagna förändringarna i bestämmelsen i 2 kap. 4 § ordningslagen, som till stor del tycks fungera väl. Den slutsatsen baseras på de fördelar som tillståndskravet innebär för ordnings- och säkerhetsfrågorna, arrangörernas benägenhet att ta ansvar, polisens möjlighet att neka tillstånd och en effektiv resursanvändning jämfört med de nackdelar som förslaget till ett förändrat tillståndskrav medför.

Därutöver kan noteras att Polismyndigheten inte gett uttryck för att det nu gällande tillståndskravet bör slopas eller att fokus på polisens kärnuppgifter motiverar en förändring.

Åklagarmyndighetens förslag - förbättra möjligheterna att befria arrangören från skyldighet att söka tillstånd

Ett alternativ till den föreslagna förändringen av tillståndskravet kan vara att inrikta tillståndsprövningen på frågan om det finns skäl att befria arrangören från skyldigheten att söka tillstånd. En möjlighet till sådan befrielse finns redan i dag i 2 kap. 4 § andra stycket ordningslagen, om det kan ske utan fara för ordning och säkerhet eller för trafiken.

Av promemorian framgår att bestämmelsen om befrielse från skyldigheten att söka tillstånd tillämpas sparsamt. Orsaken kan vara att den ansökan som ska göras via Polismyndighetens hemsida på internet endast avser tillstånd och inte befrielse från skyldigheten att söka tillstånd. Arrangören har också erlagt ansökningsavgiften om 700 kr som är en förutsättning för att handläggningen avseende tillstånd ska påbörjas. Vidare är arbetsinsatsen för polisen densamma när ordnings- och säkerhetsfrågorna ska bedömas, oavsett om ansökan avser tillstånd eller befrielse från skyldigheten att söka tillstånd.

Enligt Åklagarmyndigheten bör övervägas att förenkla och utveckla möjligheterna att ansöka om befrielse från skyldigheten att söka tillstånd.

En tillämpning av nuvarande lagstiftning, men med ett annat fokus än tidigare, skulle innebära att ordnings- och säkerhetsfrågorna fortsatt hade hög prioritet samtidigt som arrangörernas krav på en förenkling av tillståndskravet kunde tillgodoses.

Detta alternativa förslag kan innebära följande.

- Mindre administration och upplevd byråkrati. Befrielse från skyldigheten att söka tillstånd gäller tillsvidare vid oförändrad verksamhet.
- Ordning- och säkerhetsfrågorna kan tillgodoses eftersom ett beslut om befrielse från tillstånd får förenas med villkor.
- En ökad acceptans för tillståndskravet.
- Polisens tillsynsverksamhet kan koncentreras.

I detta ärende har vice riksåklagare Kerstin Skarp beslutat. Chefsåklagare Ingela Sörgård har varit föredragande. I ärendets handläggning har tf. rättschef Hedvig Trost och överåklagare Mats Svensson deltagit.

Kerstin Skarp

Ingela Sörgård

Kopia till
Kommunikationsavdelningen
Rättsavdelningen
Biblioteket
Lotta Myrén, chefssekreterare